מסורת השים

**ארבעה** מתו בעטיו של נחש • והא דכתיב (קהלת ז) כי מדם לתן לדיק בארץ וגו' כדרוש בני מדם קלמר: **ישראל** יש מיתה בלא חטא ויש יסורים בלא עון • ותע"ג דכמלי דקלמר לתן יסורין בלא עון' לא לתיתוב: **כל** האומר בני עלי חטאו לאו לאו טועה • פירוש במלי דכתיב "לאבי יכבדון" לא חטאו אלא מבזים קדשים היו לכתיב (שמואל ב ג) בעלם יקטירון החלב וגו': **מעברים** כתיב • הס"ם שלטו מוקף על ספריס שלטו שכתוב בהם (*מעבירים) וכן מליטו בירושלמי בשמעון והוא שפט לת ישראל לרבעים שנה מלמד שהיו פלשתים ירלוים ממנו כ' שנה לאחר מותו כמו בחיינו ◎ובכל ספרים שלטו כתיב כ' שנה (שופטים טו): **מתוך** שהיה לו לפנחס למחות • ופליג אר' יוחנן דלמר שניהם לא חטאו: שהיה

[ע"ל מעברים]

גלוין השים

גמ' ד' מתו בעטיו של נחש כו' • כזוה"ק פ' בראשית ועל לת יהוסף בראשית לא מת אלא בעטיו דנחש וכו' וכזוה"ק פ' בראשית בפסוק ויהי אחר הדברים האלה ויחי ה' מלאך לשיעות דנחש בגין דהוה עטיף דנחש עטרה לוי בגימין ותיה דלמרי לף יהי: שם תיובתא • עי' בראשית פ' ויצא ד"ה לומלן וכפ' שופטים ד"ה ויהי"ג: תוס' ד"ה מעבירים כתיב וכו' וכלל ספריס שלטו . וכן מליטו בירושלמי דף נ ע"א תוס' ד"ה והשתא שכתבו דהמשורת בלטו מתוקן עם הס"ם . וכמגילה דף כב ע"ב כתבו תוס' דוחל כוש כ' ספריס סמוך לפרשה שלפניו וכן ובקרבתם ובמ"ם מכלל"ת שם ובפסחים דף קיז ע"א כתוס' ד"ה שעומדים כתבו שלטו יתכן שיהיה מחסר כ' פסוקים ושלטו כספריס שלטו ממחר קיו כוש כ' פסוקים . עי' מכרש"ל שם ע"א ובשמלדין דף ד ע"ב פיש"י שם דכתיב דיהיל כתיב קלמת מלא וכפ"ת שלטו כתיב חסר . ובדף ד ע"ב כ' כ"ש דכפ"ת והיס כי יניתן כתיב לעשות חסר ובף והיס שם שמע כתיב מלא . וכפ"ת שלטו גם כפ' והיס כי יניתן כתיב מלא . ובדף כ ע"ב כתיב לכלרת וקרי לכבוי וכספרים שלטו גם כלכתיב לכלרת . עוד שם דף קג ע"ב . ויתבר לו ויעתר לו מיבעיא ליה . וכספרים שלטו כתיב ויעתר . וכב"ב דף ט ע"ב הלא פרוס כתיב ובספרים שלטו כתיב כתיב . ועי' בתי"ם שם מכרכ"ת . ובקדושין דף ל ע"ב ובתוספות תיובתא דר' יוחנן לל ספוקין ובפיקוסים כפ' לו בפסוק ויתפוד לו בו ניין דשם מצי לתוקמי בפסוקים . ובירושלמי שבת תוס' ד"ה ובמכות דף ז ע"ב דמשקלים ברכו לתלמים תסר . וכספרים שלטו כתיב מלא . ובכ"מ בפוסק פ' תזוסם ותת כל תסר תוס ויו"ל יתירה ולפניהו כתיב לת בלא ו' . עי' בכ"מ שם ובמדבר רבה שיר השירים פ' ע"ג כתיב מלא ובקרי חסר . ובספרים שלטו כתיב חסר . ובמכות דף ז ע"ב כתיב לכלותו וכספרי שלטו כד"ה ח יו כתיב לכלותו . (וכפסחים דף ג ע"ב ו' דשכול . וכספרים שלטו כתיב שהר מסר ו'). ובמדדים דף לו ע"ב לת דהוד הוגד קרי ולת כתיב . וכספרים שלטו הוא קרי וכתיב כמ"ם כל"ן שם . וכפסוק לתי כי תלניך לתר מולתוך לתיתך בירושלמי פ"ם דשוכה דתסר ". וכספרים שלפניהו הוא יו"ד . ובמדדים ויקרא רבה פ' ע' ושם דרך . פ"ל ימי ושם כתיב וכספרים שלטו כתיב כפין . ובפיקו"א כתוס בדתלמים כ"ד כפיגמם תסר כתיב וכבל הספריס לימם מלא . ובמדדים בדתלמים כתיב כתיב ובכל הספריס שלטו כתיב הכותבת . ובעוכוכן דף לב ע"ב כתוספות ד"ה תסר דכ"ש כ' דהכתיב ויקרא כ"ם תסר לוף מומם ושם כתבו דהכתיב תסר לו ויקרי לף וכספרים שלטו הכתיב לת כלל"ף ויקרי לו כמ"ם סתי"ם שם :

אגף

קושיית זל לא דאתר כ'אא. אין אי"ה בלא חלא ואין יסורין בלא עון

**מיתתן** אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם מפני מה קנסת מיתה על אדם הראשון? אמר להם מצוה קלה צויתיו ועבר עליה, א"ל והלא משה ואהרן שקיימו כל התורה כולה ומתו? א"ל °מקרה אחד לצדיק ולרשע לטוב וגו' [הוא דאמר כי האי תנא דתניא ר"ש בן אלעזר אומר אף משה ואהרן בחטאם מתו שנא' °יען לא האמנתם בי *הא האמנתם בי עדיין לא הגיע זמנכם ליפטר מן העולם] **מיתתן** של °ארבעה בעטיו של נחש ואלו הן בנימין בן יעקב ועמרם אבי משה, וישי אבי דוד, וכלאב בן דוד וכולהו גמרא לבר מישי אבי דוד דמפרש ביה קרא דכתיב °ואת עמשא שם אבשלום תחת יואב (*שר) הצבא ועמישא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביגיל בת נחש אחות צרויה אם יואב" וכי בת נחש הואי והלא בת ישי הואי דכתיב °ואחיותיהן צרויה ואביגיל אלא בת-מי שמת בעטיו של נחש [מני אילימא תנא דמלאכי השרת והא איכא משה ואהרן, אלא לאו ר"ש בן אלעזר היא וש"מ יש מיתה בלא חטא, ויש יסורין בלא עון; ותיובתא דרב אמי °תיובתא: א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר ראובן חטא אינו אלא טועה שנאמר °ויהיו בני יעקב שנים עשר "מלמד שבולן שקולים כאחת, אלא מה אני מקיים °וישכב את בלהה פילגש אביו" מלמד שבלבל מצעו של אביו ומעלה עליו הכתוב כאילו שכב עמה תניא ר"ש בן אלעזר אומר מוצל אותו צדיק מאותו עון ולא בא מעשה זה לידו אפשר עתיד זרעו לעמוד על הר עיבל ולומר °ארור שוכב עם אשת אביו" ויבא חטא זה לידו, אלא מה אני מקיים "וישכב את בלהה פילגש אביו" עלבון אמו תבע אמר אם אחות אמי היתה צרה לאמי, שפחת אחות אמי תהא צרה לאמי? עמד ובלבל את מצעה. אחרים אומרים—שתי מצעות בלבל אחת של שבינה ואחת של אביו והיינו דכתיב °או חללת יצועי עלה (אל תקרי יצועי אלא יצועי) כתנאי פדחי כמים אל תותר ר' אליעזר אומר פותה חבתה ולתה ר' יהושע אומר פסעתה על רת חטאת זנים ר"ג אומר פיללתה חללה זרחה תפלתך, אמר ר"ג עדיין צריכין אנו למודעי ר' אלעזר המודעי אומר הפוך את התיבה ודורשה *ועועתה הרתעתה פרחה חטא ממך רבא אמר ואמרי להו ר' ירמיה בר אבא אמרת עונשו של דבר חלית עצמך חולי גדול פירשת מלחטוא: ראובן, בני עלי, בני שמואל דוד ושלמה ויואש* סימן: *אמר ר' שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר בני עלי חטאו אינו אלא טועה שנאמר °וישם שני בני עלי (עם ארון ברית האלהים) חפני ופנחס כהנים להה" סבר להה כרב דאמר רב: פנחס לא חטא—מקיש חפני לפנחס מה פנחס לא חטא אף חפני לא חטא, אלא מה אני מקיים °אשר ישכבון את הנשים המתוך שהוא את קיניהן שלא הלכו אצל בעליהן מעלה עליהן הכתוב כאילו שכבום. רבא אמר רב פנחס לא חטא שנאמר °ואחיה בן אחיטוב אחי אי כבוד בן פנחס בן עלי כהני ה' וגו" אפשר בא לידו והכתוב מיחסן, והלא כבר נאמר °יכרת ה' לאיש אשר יעשנה ער ועונה מאהלי יעקב ומגיש מנחה להי צבאות* אם ישראל הוא לא יהיה לו ער בחכמים ולא עונה בתלמידים ואם כהן הוא לא יהיה לו בן מגיש מנחה אלא לאו שמע מינה פנחס לא חטא, אלא הא כתיב °אשר ישכבון *ישכבון כתיב, והכתיב °אל בני כי לא טובה השמועה? א"ר נחמן בר יצחק בני כתיב, והכתיב "מעברים" א"ר הונא בריה דרב יהושע מעברים כתיב והכתיב בני בליעל? מתוך שהיה לו לפנחס למחות לחפני ולא מיחה מעלה עליו הכתוב כאילו חטא א"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל האומר בני

[יומא סו.]

כ"ב יז.

[ע"ל כמו ויחל מאסם]

[ע"ל על]

[ע"ל מ"ז ועי' בראשית מ"ו: כתוב כאיש אחד תוהר כי צלית מאכיר אוכיר ישראל אלוה חלוית ישראל]

לשון רתת

ע"ל ויאשיהו

יומא פ.

[אבל כב ב: אינו מקיש אלא סופר ברוח קדש הוא אבל אחר מחבר בשאלה כתה בתשובה כי לכי לקרא כתה]

[שמואל א ב: כב ואלי קץ את כל אשר יעשון בניו לכל ישראל ואת אשר ישכבון את הנשים הצבאות פתח אוהל]

[בבא קמא צב ב: כי לא מוקמינן אינש אחזקת רשיעא]

[ואלו אי אפשר אלא אי אפשר ואת"ל אי אפשר אלא שלא כדרך ארץ ולא ישאיר לקול אומרים כי הפך פ' דחאיות]

**בעטיו של נחש** • בעלמו של נחש שהשיאה לחוה ולא בחטא שלה בחטאו • בעטיו כמו עטה וטעם (דניאל ג) : **ומחויפים** • בבני יפי משפעי : **גלה נלו ר"ש בן גלעור** • דלמר מקה ולהרן בחטאם מתו ומודה בהני : **כל פלומר רלוכן מעם** • במעשה בלהה : **דכתיב** • תורה אור בהמות קרא : **ויסר בני יעקב וגו'** • להוליה מלבך שלח מחשדו : **ויבא מעם זה לידו** • ויגזור הקב"ה שיהיו מן המקלים : **לחת של שכינה** • כך היה יעקב טוסה בלרבעה להלי כשיו מעמיד מטה לשכינה ובלותו להל שהוא רולה בו השכינה הוא בת ובן לותו הלילה : **חללת** • לותו שם שעלה על יעוני להייטו שכינה מלוה כתיב במדבר יעוני עלית מעשי לחך עד שלא נבנה ל להל מועד היתה שכינה מלויה בהלי לדיקים : **פתו** • טוטריקון הוא: **פוסה** • לשון עמת פזיזת (לקמן דף פח:)• פזמה מיהרת בעלמך וחטלת : **ולפס** • זלזלת : **פילגש** • להגלל מן החטלת : **תלפס** • *ויחל משה (שמות לב) : **ועועתה**• ירלת לחטוא, לר' לליעזר ור' יהושע "תטלת ולרבן גמליאל ולמועדי בקש להלחטוא ולא חטא : **חללי** • חולי גדול להתחפק לכבוש ילרך : **כל פלומר בני עלי חטלו**• כלתם לים לליו לשלא טועה ומיהו בבזיון קדשים חטלו : **דלמר רב** • לקמן בשמעתין פנחס לא חטא ויליף לה מקרא ור' יונתן יליף לה לחפני מהלי קרא דמקים חפני לפנחס : **שמשו לת קיניהן** • שהיו מסרבין להקריב שום קרבן לשלא שלא הלכו אצל בעליהן בקוסי דכתיב (שמואל ב ג) גם בעלם יקטירון לת החלב וגו' וכשהיו זבות ויולדות בלות ממקום לחר לשילה להקריב לת קיניהן והן היו מסרבין מלהקריבם והכשיס לת היו יכולין לשמוך עליהם שיקריבו והיו שוהים שם שלשה היו חוזרות לשל בעליהן עד שכלו קיניהן קרבין והיו מהורות לקדשים וליכנס לעזרה לפיכך מעלה עליהם כלילו שכשוס שהיו מוגעים לותן מפריה ורביה : **פנחס לא חטא** • בחטא חיים דלחר יכבסו לת הבגדים ולילו **לחטיב וגו' כהן ה'** • בשילה נועה לחפוד הרי שמיחסו לשבח ומזכיר עליו שם פנחס לבי לכיו : **לפשר כא חטא לידו וכלכוב מייחסו** • לשבח ולת בן בנו מייחסו לחריו וכתכיב גבי עבירה "ובניותפים "יכרת ה' לאיש וגו' " ולמי קרל בבל על העכרים ועל הזונה מישתעי כדדרשינן ליה בלולו הן הבדרפין *דכתיב לעיל מיניה כי חלל ה' הוא זה עזבו ולא עונה קדם ה' לשר להכ ובעל בת זונה וכן הוא לומר לת תהיה קדשה וגו' : **ער** • תריך להכין ולהוכות בין התכמים כדלמרי בעירובין (דף עב:) לתרגים ערנים : **ולס כהן הוס בני** • וכלן מייחס כהן מגיש מנחה לחר פנחס : והכתיב לל בני כי לל טובה השמועה לשר לכל מעבירים לת עם ה' לליכם היה מוכיחם : **ולל כתיב מעבירים ממל °לל טובה בריה דרב יהושע מעבירים כתיב** • קשה בעיני שם החכם הגזכר כלן כי לומר לני שעשות גדול הוא ול"ג לה להל מילתל שהרי בספרים מוגהים כתיב מעבירים וגם במסורה הגדולה במקום שמעויין שם כל הכתיבות דלתל כתיב בהן יו"ד וקורין' ולל נמנה זה והם מעויין ע"פ החסבון, וזו לינה קשיל דהלי מעבירים לתו לשון עבירה הוא תלת לשון וייעבירו קול במחנה (שמות לו) וה"ק להו לל טובה השמועה לשר לכני שומע לת עם ה' מעבירים ומכריזין וקובלים עליכם והלי "מעבירים" לשון רבים הוא ולתו ולתו לחבני עלי שהרי הם היו עוברים ולל היו מעבירים לת לחריהם שבני